

**Tudományos osztályok beszámolója a 2020. évben végzett munkáról
és az elért eredményekről
Fonetikai Osztály**

A Fonetikai Osztályon, amely egyetlen kutatócsoportot képez, jelenleg négy kutatóprojekt folyik az osztály munkatársainak vezetésével: (1) Longitudinális korpusz létrehozása, (2) társalgáselemzés, (3) dajkanyelv vizsgálata, (4) a Beszélt nyelvi adatbázis (BEA) közreadásának előkészítése. Ez kiegészül (5) egyéni kutatási feladatokkal. A jelentés egyes pontjai ezt a szerkezetet követik.

1. fejezet: Az osztály fő feladatai 2020-ban

(1) A Longitudinális korpusz felvételeinek bővítése (ez a járványhelyzet miatt csak részben valósult meg), a szünetek és temporális jellemzők longitudinális összevetése és a szegmentális jegyek beszélők közötti variabilitásának vizsgálata. (2) A BEA-társalgások alkorpuszának kialakítása (130 felvétel társalgási jelenségekkel kiegészített annotációja). Új módszertan kidolgozása, amely segítségével a vizsgált jelenségek dinamikus változásai leírhatók az idő függvényében. A háttéracsatorna-jelzések, a néma szünetek és a beszélőváltások vizsgálata. A nevetések percepciók tesztelése. (3) A dajkanyelv mint a beszédalkalmazkodás egy speciális esetének vizsgálata longitudinálisan, több akusztikai sajátosság alapján (prozódia, beszédritmus, zöngeminőség). (4) A Beszélt nyelvi adatbázis (BEA) végleges publikációjának előkészítése. (5) Zenész és nem zenész beszélők beszédének összehasonlítása. A hát diskurzusjelölő szemantikai és fonetikai viselkedésének vizsgálata. A spontán beszéd időzítési viszonyainak vizsgálata különböző életkorokban. A beszédfeldolgozás elemzése gyermekeknél. A nyelvgyök mozgásának vizsgálata a mássalhangzó zöngességének függvényében. A hallható levegővétel és a néma szünet összefüggéseinek akusztikai fonetikai vizsgálata anyanyelven és angol idegennyelven, három nyelvtudási szinten (alap-, közép- és felsőfok). A magánhangzó-harmónia regionális különbségei közép-magyarországi és nyugat-dunántúli nyelvváltozatokban.

2. fejezet: A 2020-ban elért jelentős kutatási és más jellegű eredmények

Részletes beszámoló

(1) Longitudinális beszédkorpusz

2020-ban a járványhelyzet miatt csupán öt felvételt tudtunk készíteni. A szegmentális hangszerkezetre vonatkozóan három vizsgálatot végeztünk el 60–60 beszélő ejtésében. Elemeztük az öt leggyakoribb magyar magánhangzó első öt formánsát annak függvényében, hogy milyen mintázatot mutatnak a magánhangzók között, a felolvasott és visszamondott mondatok és a nemek összevetésében, illetve milyen mértékben járulnak hozzá a beszélők klasszifikálásához. A mássalhangzók közül zöngétlen réshangokat és zöngés és zöngétlen explozívákat elemeztünk a beszélők közötti variabilitás függvényében, illetve a réshangok esetében a hangkörnyezet függvényében is. A fő kutatási kérdéseinkre, hogy a beszélők közötti és beszélőn belüli variabilitás hogyan jellemezhető, számos válaszpontot kaptunk. A mássalhangzók esetében elmondható, hogy a zöngesség fonetikai vetülete nagy variabilitást mutat a beszélők között, de az életkor mentén nem jellemezhető egy adott irányba mutató változással, legalábbis fiatal és idősödő beszélők keresztmetszeti vizsgálatában. A réshangok ejtésében kirajzolódott, hogy a hangkörnyezet okozta variabilitás maga is beszélőfüggő adott

hangkörnyezetek esetében, mivel egy-egy koartikulációs hatás változó mértékű lehet. A magánhangzók vizsgálatában jelentős különbséget találtunk a két nemi csoport között, amelyet akár a beszélőazonosítás során is érdemes figyelembe venni. Az eredményekből eddig egy tanulmány jelent meg, egy konferenciaelőadást tartottunk, a további eredmények publikálása folyamatban van.

A temporális vizsgálatokban elsősorban longitudinális összevetést terveztünk. Ehhez 13 férfi beszédét elemeztük. A szünetek hosszát, az artikulációs tempó értékét és ezeknek a beszédminta ideje alatti változását elemeztük olvasott és spontán beszédben és 10 év távlatában. Távoli életkori csoportokat összevetve a szünetek hossza és gyakorisága emelkedni, az artikulációs tempó lassulni mutatkozott korábbi kutatásokban, a beszédstílus tekintetében is eltérő mintázatokat találtunk. Ezek alapján munkahipotézisként több és hosszabb szünetet és lassabb artikulációs tempót feltételeztünk, szem előtt tartva azonban, hogy 10 év elteltével ezek az eltérések minimálisak és nagyon egyénfüggőek lehetnek. Spontán kvázimonológót (interjú) és olvasott szöveget vetettünk össze. Ezek esetében a szöveg felolvasásában vártunk lassabb artikulációt és több/hosszabb szünetet. Elemeztük, hogy két beszédmintában van-e időbeli változás. Az artikulációs tempó nagyobb variabilitást mutatott a spontán beszédben, illetve az új felvételeken. A szünetek aránya és gyakorisága a spontán beszédben magasabb volt, és nagyobb variabilitást mutatott. A 10 éves összevetésben változó volt, hogy mely beszélő mely felvételi idejében nőtt az arány. A beszédmintán belüli idővel az olvasott beszédben azt az összefüggést találtuk, hogy annak utolsó ötödében gyakoribbak voltak a szünetek, mint az előtte álló négyötödben. A spontán beszéd tehát nagyobb variabilitást mutatott, ami részben az egyének közötti eltéréssel, másrészt a téma változatosságával magyarázható. Míg az olvasott szöveg azonos volt, a beszélők önmaguk választották meg, pontosan miről és mennyit mondanak életükről, munkájukról vagy tanulmányaikról. A nagyobb arányú és gyakoribb szünetek megjelenése is összefügghet ezekkel a beszédtervezési folyamatokkal, amely során nem csak a formát, hanem a tartalmi, pragmatikai tervezést is végzik. A 10 éves összevetésben nem találtunk jelentős eltérést, ami a rövid időtávval indokolható. Az eredményeket két tanulmányban mutattuk be.

(2) Társalgáselemzés

Magyar nyelven elsőként írtuk le a beszélőváltások dinamikus jellemzőit. Igazoltuk, hogy a beszélőváltás helye a társalgásban meghatározó: minél inkább a társalgás vége felé megy végbe, annál valószínűbb, és annál inkább egyszerre beszéléssel valósul meg. Új eredmény, hogy a váltások közelében több háttércsatorna-jelzés fordul elő, változik az artikulációs tempó, a szünetek gyakorisága és időtartama. Vizsgáltuk a háttércsatorna-jelzéseket: hogyan változnak ezek és egyéb beszédparaméterek (artikulációs tempó, a szünetezés, alaphérfrekvencia) az interjúkészítő beszédében a kísérleti személy életkorának függvényében. A beszédpartner tendenciaszerűen leggyakrabban az idősebb nők beszéde alatt produkált valamilyen jelzést, ami az intimitás és az udvariasság kifejezésének együttes hatásával magyarázható. A tudománynépszerűsítés és ismeretterjesztés jegyében létrehoztuk a kutatócsoport honlapját (<https://fonetika-es-tarsalgaskutatas.nytud.hu/>), amelyen keresztül az érdeklődők megismerhetik a kutatásokat és letölthetnek a témára vonatkozó írásokat.

Megszerveztük az *Empirikus társalgáskutatás Magyarországon* című szimpóziumot: a plenáris előadások (Pléh Csaba, Hunyadi László, Markó Alexandra, Németh T. Enikő stb.) mellett fókuszált multimodális prezentációkkal jelentkeztek kutatók – a COVID-19 miatt az eseményt elhalasztottuk 2021-re.

(3) Dajkanyelv

A beszédalkalmazkodás egyik legismertebb példája a dajkanyelv. A felnőttek tipikusan másképpen beszélnek gyerekekhez, mint felnőttekhez. A vizsgálatok több akusztikai paramétert tártak fel, amelyek eltérést mutattak a beszédhelyzettől függően. Az elemzések hozzájárultak annak megértéséhez, hogy a beszédalkalmazkodás során a beszélők tipikusan milyen akusztikai jellemzők megváltoztatásával élnek. A longitudinális elemzések kimutatták, hogy az alaphangmagasság és az intenzitás mediánja és maximuma magasabb értékeket mutatott magyar anyanyelvű édesanyák dajkanyelvében, mint a felnőttekhez szóló beszédben, továbbá a magánhangzótér is nagyobbak bizonyult a gyerekekhez szóló beszédben. A gyermek 4, 8 és 18 hónapos kora között nem tapasztaltunk jelentős változást. Az újszülött babához szóló beszéd jellemzői viszont lényegesen eltértek a későbbi dajkanyelvi sajátosságoktól, és kevesebb eltérést találtunk a két regiszter (dajkanyelv és felnőttekhez szóló beszéd) között ebben az életkorban. Feltehetően külső tényezők, mint például fáradtság vagy kórházi körülmények játszanak elsődleges szerepet az életkori eltérésekben.

A dajkanyelv beszédritmusának átfogó elemzése megmutatta, hogy bár a klasszikus beszédritmus-mérőszámok eltértek a két beszédregiszterben, a különbségek nagy része közvetlenül magyarázható volt a dajkanyelv lassabb tempójával. Emellett a magánhangzók arányaiban nagyobb részét töltötték ki a beszédnek a mássalhangzókhoz képest a dajkanyelvben, mint a felnőttekhez szóló beszédben. A tempóbeli lassulás ugyanakkor elsősorban a magánhangzók és nem a mássalhangzók időtartamában jelentkezett, vagyis közvetlenül ez a ritmusbeli tulajdonság is visszavezethető a két regiszter tempóbeli eltéréseire. Úgy tűnik tehát, hogy a dajkanyelvi beszéd időzítésében kulcsszerepet játszik a szótagok kiejtésére általában jellemző lassabb artikulációs tempó.

A dajkanyelvnek egy új, eddig szinte egyáltalán nem vizsgált tulajdonságát, a zöngeminőségét is elemeztük. A magánhangzókra végzett akusztikai mérések feltárták több paraméter segítségével (CPP, H1*–H2*), hogy a dajkanyelv leheletesebb zöngével képzett a felnőttekhez szóló beszédhez képest. Az /i/ és /u/ hangzók viszont nem mutattak eltérést a két regiszter között. Ennek hátterében az állhat, hogy mindkettő felső nyelvállású magánhangzó, amelyekről ismert, hogy hajlamosabbak a leheletes zöngéhez hasonló tulajdonságokkal realizálódni, így elképzelhető, hogy ez elmosta a két regiszter közti különbséget. A leheletes zöngéképzési módról ismert, hogy az emberek tipikusan pozitív és nyugodt érzelmi állapotban beszélnek ilyen módon, így feltehető, hogy a dajkanyelvnek ez a szinte teljesen ismeretlen tulajdonsága az édesanyák érzelm kifejezésében játszik kulcsszerepet.

Összességében elmondható a dajkanyelvi kutatásokról, hogy a gyerekek első másfél évében a dajkanyelv prozódiai tulajdonságai változatlanul megtalálhatók, és az érzelm kifejezésen túl feltehetően olyan funkciókat látnak el, mint a figyelem megragadása, fenntartása és a beszédfeldolgozásának, ezáltal a nyelvelsajátításnak az elősegítése. A dajkanyelvi nagyobb magánhangzótér a szavak megértését könnyíti meg. Az akusztikai elemzések hozzájárulnak annak jobb megértéséhez, hogy az édesanyák hogyan segítik elő gyermekük nyelvi fejlődését. Az eredményeket előadtuk három különböző konferencián (egy magyar és két angol nyelvű előadásban). A tanulmány a beszédritmusról az ELTE Eötvös Kiadó tanulmánykötetében jelent meg, a longitudinális prozódiai kutatás pilot vizsgálata a *Beszédkutatás – Speech Research 2020* című konferencia kötetében olvasható. A zöngeminőségről szóló elemzéseket a 12th *International Seminar on Speech Production* nevű konferencián adtuk elő.

(4) A 2020 végén elkezdődött NKFI K 135038 projekt keretében végezzük a Fonetikai Osztályon több éve készülő Beszélt nyelvi adatbázis (BEA) lejegyzési konvencióinak

egységesítését és a még le nem jegyzett hanganyagok automatikus gépi felismerésének előkészítését.

(5) Egyéni vagy külső projektekhez kapcsolódó kutatások

Artikuláció vizsgálata

Artikulációs vizsgálatokat végeztünk a réshangok fonológiai és fonetikai zöngésségének, illetve az artikulációs és akusztikai jellemzők összefüggéseinek elemzésére. Ultrahanggal rögzítettük a nyelvkontúr mozgását, EGG-vel a hangszalagok működését, mikrofonnal a beszédjelet. Négy akusztikai lenyomatot, a nyelvgyök és a nyelvhegy pozícióját és a hangszalagrezgés periódusainak mintázatát elemeztük az sz és z hangok összevetésében, illetve a z realizációjának (zöngés rész aránya, alternatív képzési mód) mentén. Az eredmények azt mutatták, hogy négy beszélői csoport van: a z-t zöngés réshangként, (zöngés) approximánsként, részben zöngétlenedett réshangként ejtők és akiknél a realizálódott beszédhang nagy változatosságot mutat az előző három között. A réshangok időtartama alatt és a megelőző magánhangzóban eltérő nyelvgyökmozgási mintázateltérést találtunk a négy csoport között. Két előadásban és két tanulmányban mutattuk be az eredményeket. Ugyancsak részt vettünk zöngés mássalhangzók szingleton–gemináta oppozíció elemzésében, amelyben a nyelv egyes területeinek mozgását vetettük össze ezen oppozícióban a magyarban, és összevetettük korábbi, az oromó nyelvre kapott eredményekkel. Emellett magánhangzók artikulációs aggressziója (milyen mértékben hat a szomszédos magánhangzókra) és ellenállása (mennyire tud rá hatni szomszédos magánhangzó) vizsgálatát is végeztük artikulációs és akusztikai adatokban. További vizsgálatban kiegészítettük a hangsúlyi pozíció hatásával ezt az elemzést, azaz, hogy erőteljesebb-e az aggresszió és/vagy az ellenállás hangsúlyi pozícióban. Ugyancsak részt vettünk egy kezdődő portugál mint idegen nyelv tanulásán artikulációs és akusztikai szempontból vizsgáló kutatásban, amelyben a laterális approximáns ejtését elemeztük magyar anyanyelvűek és brazil portugálok brazil portugál ejtésében. Mindezekből összesen 9 előadást tartottunk, a tanulmányok megírása folyamatban van.

Hadarás mint beszédzavar

A dajkanyelvi vizsgálatok mellett folytatódott a hadarók beszédritmusának akusztikai elemzése is. A hadarók beszédének vizsgálatához objektív méréseken alapuló beszédritmus-mérőszámokat (PVI, Varco) használtunk. Az elemzések megmutatták, hogy a hadarók beszéde mind tempójában, mind beszédritmusában eltért nemhadaró, normátempójú beszélők adataitól. Az eredmények azt mutatták, hogy a beszédszakaszok (szünettől szünetig terjedő beszédegységek) artikulációs tempójának variabilitása, illetve az egymást követő szakaszok tempóingadozása nem tér el lényegesen a hadarók és a nem hadarók között. Ebből arra következtethetünk, hogy nem a beszédszakaszok tempójának eltérései okozzák a szakemberek által észlelt tünetet, hanem kisebb vagy jóval nagyobb beszédbeli egység közti tempókülönbségek magyarázhatják a jelenséget.

Zenész és nem zenész beszélők beszéde

A zenei képzettség hatással lehet a beszédprodukción és -percepcióra. Feltételezhető, hogy a beszéd prozódijában eltérések mutatkoznak zenészek és nem zenészek között, mivel a zenészek esetleg tudatosabban vagy „bátrabban” használják a tempót, dallamot, szüneteket, megszokottabb lehet számukra a változatosabb hangzás, ami esetleg transzferálódhat a beszédjelenségekre is. A kutatás azonban nem mutatott különbséget a két csoport akusztikai jellemzői között. Ez arra utal, hogy ha a zenetanulásnak létezik is hatása az alaphangfrekvencia-tartomány szélességére, az igen gyenge, bár más tényezők, pl. személyiségvonások hatásának kiiktatásával esetleg vizsgálható lehet.

A *hát* diskurzuszjelölő

Alberti Gáborral, Szeteli Annával és Szente Gáborral együttműködve vizsgáltuk a *hát* diskurzuszjelölő viselkedését. Ebben a kutatásban 63 adatközlő párbeszédhelyzetekben használta a *hát*-okat, amelyeket korábbi szakirodalom alapján tíz pragmaszemantikai kategóriába soroltunk. Megvizsgáltuk a *hát*-okat időtartamok szempontjából, és jól elkülönülő csoportokat találtunk. A legrövidebbek a nyomatékosító és összegző *hát*-ok voltak, a leghosszabbak pedig az aggodalmas, lemondó és bizonytalan *hát*-ok, ez utóbbiak átlagos hossza megközelítette a 400 ms-t. Megfigyeltük a nyomatékosító *hát*-ok ejtésében feltűnően gyakran előforduló irreguláris fonációt, továbbá előzetes vizsgálatokat végeztünk a *hát*-ok [a:] hangjain realizálódó dallamvariációkon, amelyek azt vetítik előre, hogy dallamuk szerint is elkülöníthetők a különféle pragmaszemantikai kategóriákba sorolható *hát*-ok.

Temporális elemzések

A 4 és 10 év közötti gyermekek spontán közléseinek szavait (igék, főnevek, melléknevek) elemeztük különböző szótagszámok esetén (GABI adatbázis). A szóidőtartamok csökkentek az életkor előre haladtával, a hétévesek azonban kivételt képeztek. Az ő szavaik hossza nem rövidült a megelőző korcsoportéhoz képest. A főnevek voltak a leghosszabbak, az igék és a melléknevek rövidebbek, bár az egyes korcsoportokban az igék és a melléknevek időviszonyai sajátosan alakultak. A szavak szótagszáma természetesen hatást gyakorolt az időtartamukra, a redukálódási folyamatok pedig már a négyéveseknél is jelentkeztek, jellemzően azonban az idősebb gyermekeknél voltak kimutathatók. Gyermekek (5 és 7 évesek) ismételt és spontán szavainak időtartamait mértük. Megállapítottuk, hogy az ismételt szavak időtartama szignifikánsan hosszabb volt az óvodások ejtésében az iskolásokéhoz képest. A spontán beszédben ejtett szavak esetében nem volt életkorra jellemző eltérés. A szavak szótagszáma meghatározó tényező volt mindkét beszédmódban, nagyobb mértékben a hétévesek ismétléseire volt jellemző. A szóidőtartamok jól jelzik az artikuláció fejlődését, utalnak a lexikális hozzáférés sajátosságaira és a beszédmotoros kontroll működésére.

Kitöltött szünetek és megakadásjelenségek elemzése

A kitöltött szünetek sajátos pozíciójellemezőket mutatnak. Háromféle helyzetben is tapasztalhatók a beszédben, tapadhatnak a megelőző, a követő szóhoz, és megjelenhetnek két néma szünet között. Ezeknek a pozicionális különbségeknek a temporális vetületét és az előfordulási gyakoriságukat vizsgáltuk fiatal és idős beszélő spontán közléseiben (BEA adatbázis). Az eredmények szerint az idős beszélők szignifikánsan kevesebb és hosszabb kitöltött szünetet tartottak, mint a fiatalok. A pozíció mind az előfordulásra, mind az időtartamra vonatkozóan meghatározó volt. A kitöltött szünetek tapadása a szóhoz, illetve megjelenésük a néma szünetek között a beszédtervezési diszharmónia, illetve a megszüntetésére irányuló különféle stratégiákra utal. Kitöltött szünetek és más megakadásjelenségek előfordulását elemeztük 57 (20 és 90 év közötti) beszélő narratíváiban (BEA adatbázis). Kevesebb kitöltött szünetet és hiba típusú megakadásjelenséget adatoltunk az idősebb, mint a fiatalabb beszélők narratíváiban. A fiatal beszélők jobb teljesítményt nyújtottak a hiba típusú megakadások javításában. Az eredmények arra utalnak, hogy az életkor önmagában nem jelzi előre a spontán narratívákban előadódó diszharmóniák felszíni megjelenésének jellemzőit.

Héber spontán beszédben (16 beszélgetőpár összesen 32 dialógusában) előforduló kitöltött szünetek elemzése (közel 2300 előfordulás) azt igazolta, hogy ezek jóval gyakoribbak, mint a néma szünetek, és ebben a beszédmódban gyakrabban képviselnek pragmatikai, mint szünetfunkciókat.

A kitöltött szünetek és a töltelékszók előfordulását vizsgáltuk két frázispozícióban magyar–angol kétnyelvűek spontán beszédében, mindkét nyelven (HunEng-D adatbázis használata). A kitöltött szünetek gyakoribbak voltak az adatközlők magyar beszédében (az angolhoz képest), míg a töltelékszók az angol beszédükben fordultak elő gyakrabban. A frázispozíció szignifikáns hatást gyakorolt az előfordulásokra mindkét nyelven: gyakoribbak voltak frázishatáron, mint a frázis belsejében.

A megfelelőségi javítások specifikus jelenségei a spontán közléseknek. A beszélő javítja önmagát, noha valójában nem történt (a megértést megzavaró) hiba. A javítások leggyakrabban a pontosítás érdekében történnek, avagy stilisztikai módosítás a céljuk. A jelenség relatív gyakorisága szignifikáns különbséget mutatott az életkor függvényében, a típusok azonban hasonlóak voltak; a pontosságra, az egyértelműsége törekvés eredményezte a javítások döntő többségét. A szerkesztési szakaszok jellemzői életkor-specifikus eltéréseket igazoltak, az idősek jobban preferálták a szüneteket.

Gyermekek beszédfeldolgozása

Gyermekek beszédfeldolgozásának sajátosságait két kísérletes vizsgálatban és egy áttekintő kutatásban vizsgáltuk. A kísérletekben ikergyermek, illetve megkésett beszédindulású nyolcévesek vettek részt (összesen 478 adatközlő). Az ikergyermek beszédfeldolgozásának kutatásában a vizsgálatokat kiterjesztettük a szintetizált hangsorok észlelésének eredményeire 4 és 9 éves kor között.

Magánhangzó-harmónia regionális jellemzői

Nyugat-magyarországi, Győr-Moson-Sopron megyében élő, kétféle /E/ magánhangzót használó beszélők toldalékpreferenciáját vizsgáltuk ingadozó harmóniájú tövekben, feltételezve, hogy a nyíltsági hatás miatt a köznyelvi beszélőkhöz képest gyakrabban választanak hátsó toldalékot ezeknél a töveknél. Hipotézisünk csak részben igazolódott: a főleg hátsó és az ingadozó töveknél a nyugat-magyarországi beszélők nem választottak nagyobb arányban hátsó toldalékot, a főleg első toldalékkal járó tövek esetén (pl. *roller*) viszont igen.

Rövid beszámoló

(1) A Longitudinális projektben a járvány engedte keretek között folytattuk a felvételek készítését. Elemeztük az öt leggyakoribb magyar magánhangzó 40–40 előfordulásának első öt formánsának beszélők közötti variabilitását és a beszélőazonosításban betöltött szerepét 60 beszélő ejtésében. Vizsgáltuk az explozívák időviszonyait (időtartam, zöngelkedési idő) a nemek és korcsoportok szerint a beszélők közötti variabilitás összevetéséhez, valamint réshangok akusztikai szerkezetét 60 fő ejtésében.

(2) Leírtuk a beszélőváltások dinamikus jellemzőit. Igazoltuk, hogy a beszélőváltás helye a társalgásban meghatározó: minél inkább a társalgás vége felé megy végbe, annál valószínűbb, és annál inkább egyszerre beszéléssel valósul meg. Új eredmény, hogy a váltások közelében több háttércsatorna-jelzés fordul elő, változik az artikulációs tempó, a szünetek gyakorisága és időtartama. Az interjúkészítő leggyakrabban az idősebb nők beszéde alatt produkált valamilyen jelzést, ami az intimitás és az udvariasság kifejezésének együttes hatásával magyarázható.

(3) A más nyelvekben már igazolt prozódiai paraméterek és a magánhangzótér méretének különbsége a magyar dajkanyelvre is jellemző. Az újszülött babához szóló beszéd jellemzői lényegesen eltértek a későbbi dajkanyelvi sajátosságoktól, vagy külső tényezők, mint például

fáradtság, vagy a beszédalkalmazkodás hiánya miatt. A magánhangzókon végzett akusztikai mérések feltárták, hogy a dajkanyelv leheletesebb zöngével képzett a felnőttekhez szóló beszédhez képest. Ismert, hogy az emberek tipikusan pozitív és nyugodt érzelmi állapotban beszélnek ilyen módon, így feltehető, hogy az édesanyák a prozódiai paraméterekhez hasonlóan ezt az akusztikai jellemzőt is a pozitív érzelmek kifejezésére használják.

(4) Folytatódott a Beszélt nyelvi adatbázis (BEA) lejegyzési konvencióinak egységesítése és a még le nem jegyzett hanganyagok automatikus gépi felismerése.

(5) Az MTA–ELTE Lendület Lingvális Artikuláció Kutatócsoporttal a nyelvmozgást elemeztük mássalhangzóknál a zöngéesség és a szingleton–gemináta viszonylatban, illetve a magánhangzók koartikulációs ellenállását és aggresszióját akusztikai és artikulációs jegyek mentén. Vizsgáltuk magyarok portugál nyelvtanulásának fonetikai vetületeit és az ultrahang-felvételek módszertani kérdéseit. A hadarás vizsgálatok kiderült, hogy a beszédszakaszok (szünettől szünetig terjedő beszédegységek) artikulációs tempójának variabilitása, illetve az egymást követő szakaszok tempóingadozása nem tér el lényegesen a hadarók és a nem hadarók között. Feltehetőleg nem a beszédszakaszok tempójának eltérései okozzák az észlelt tünetet, hanem kisebb vagy jóval nagyobb beszédbeli egység közti tempókülönbségek. Zenészek és nem zenészek beszédének összehasonlító vizsgálata nem mutatott jelentős eltérést a két csoport között, vagyis a zenei képzettség és tudatosság nincs kimutatható hatással a beszédre. A spontán beszéd időzítési viszonyait vizsgáltuk különböző életkorokban; jelentősek a 4 és 10 éves gyermekek szóidőtartamainak alakulásáról kapott adatok és értelmezéseik.

3. fejezet: Az osztály hazai és nemzetközi K+F kapcsolatai 2020-ban

Magyarországi kapcsolatok

Az FK 128814-es pályázat munkálatai kapcsán a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat (NBSZ) és a Nyelvtudományi Intézet kutatási megállapodást kötött. Az NBSZ számára a készülő Longitudinális korpusz olyan vizsgálatokat tesz lehetővé, amelyet az igazságügyi szakértői feladataik során fel tudnak használni. Egyelőre 2–2 személy elemzése történt meg a jelenleg alkalmazott hangszakértői eljárásrend, illetve a nyelvész szakértői eljárás spontán beszédre kiterjesztett elemzése alapján. Az eredményeket egy tanulmányban foglalták össze, mely jelenleg elbírálásra vár.

2020-ban az NKFI K 135038 projekt keretében a BME TMIT laborral hivatalos formát nyert egy már korábban fennálló együttműködés. A projekt résztvevői Mihajlik Péter és Tarján Balázs. Az együttműködésnek köszönhetően osztályunknak új félállású munkatársa lett Balog András, akinek fő feladata az automatikus beszéd felismerés fejlesztése és a BEA adatbázis szerkezetének rendbetétele.

Részvétel felsőoktatásban

A Károli Gáspár Református Egyetem 5 hallgatójának bekapcsolása az NKFI 128810 projekt munkálataiba, online megbeszélés, feladatok kiosztása, lejegyzési útmutató kidolgozása, segédanyag összeállítása és online oktatás a Praat szoftver használatáról és kutatómódszertanról.

ELTE Alkalmazott Nyelvészeti és Fonetikai tanszék, Nyelvtudományi Doktori Iskola, Alkalmazott Fonetika program (programvezetés, adatelemzés, pszicholingvisztika, alkalmazott fonetika, tudományos írás, témavezetés).

MTA-ELTE Elméleti Nyelvészeti Kihelyezett Tanszék (statisztika, fonetika, szakdolgozati témavezetés).

Pécsi Tudományegyetem (anyanyelvi készség, statisztika, fonetika).

Pázmány Péter Katolikus Egyetem, elméleti nyelvészet (statisztika, fonetika, témavezetés).

Az osztály munkatársainak részvétele szerkesztőségekben és szerkesztőbizottságokban (egyéni bontásban ld. az egyéni jelentéseket)

Folyóiratok szerkesztőségi, szerkesztőbizottsági tagsága

Beszédtudomány – Speech Science folyóirat szerkesztése.

Alkalmazott Nyelvtudomány folyóirat: szerkesztőségi tagság.

Practice and Theory in Systems of Education: szerkesztőbizottsági tagság.

Acta Linguistica Academica: szerkesztőbizottsági tagság.

Konferenciakötetek szerkesztése

Alkalmazott Nyelvészeti Doktoranduszkonferencia kötetének szerkesztése.

Beszédkutatás – Speech Research (2020) konferencia kötete.

Magyar Alkalmazott Nyelvészeti Kongresszus konferenciakötetének szerkesztése.

Nyelvfejlődés csecsemőkortól kamaszkorig, ELTE BTK, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest: társszerkesztő.

Tagság tudományos testületekben

MTA Alkalmazott Nyelvészeti Munkabizottsága.

Magyar Fonetikai, Foniátriai és Logopédiai Társaság.

Nemzetközi kapcsolatok

Folyóiratok szerkesztőségi, szerkesztőbizottsági tagsága

The Phonetician: főszerkesztői pozíció.

Govor: szerkesztőbizottsági tagság.

Papers in Arts and Humanities (PArtsHum): Scientific Advisory Board tagság.

Tagság tudományos szervezetekben

International Society of Phonetic Sciences: Secretary General.

International Phonetic Association: tagság.

Speech Prosody Special Interest Group: tagság.

4. fejezet: Társadalmi kapcsolatok, társadalmi felelősségvállalás

Publikáció az Édes Anyanyelvünk folyóiratban Krepesz Valériától Visszajelzések a spontán társalgásban címmel.

Az MTA–ELTE Lendület Lingvális Artikuláció Kutatócsoport keretében idén is szerveztünk a Hang világnapja és a Kutatók éjszakája alkalmából ismeretterjesztő programokat, ezúttal online. Az előbbi keretében a Facebookon és a lingart.elte.hu honlapon osztottunk meg tartalmakat, a Kutatók éjszakájára pedig egy videós bemutatót készítettünk a hivatalos honlapon, amely az előbb említett honlapon is elérhető.

Létrehoztuk a társalgáselemzési kutatócsoport honlapját magyar és angol nyelven (<https://fonetika-es-tarsalgaskutatas.webnode.hu/>), amelyen keresztül az érdeklődők megismerhetik a kutatásokat és szakirodalmi írásokat tölthetnek le.

Az évenként megrendezett, többszáz embert vonzó *Kis tudósok délutánja* című egész napos, ismeretterjesztő rendezvényen vettünk részt. Posztert készítettünk az elmúlt négy évben végzett akusztikai kutatásokról a dajkanyelvben.

A PTE ÁJK tudományos diákkörének meghívására tervezett, kriminalisztikai fonetika témájú előadást későbbre kellett halasztani.

Részt vettünk az Alexander von Humboldt Alapítvány egykori ösztöndíjasait tömörítő Magyarországi Humboldt-Egyesület német nyelvű kiadványának nyelvi lektorálásában.

5. fejezet: A 2020-ban elnyert fontosabb hazai és nemzetközi pályázatok rövid bemutatása

A dajkanyelv longitudinális vizsgálata multimodális módszerekkel című projekt (NKFI PD 134775) célja, hogy feltárja a dajkanyelv és a felnőttekhez szóló beszéd közötti különbségeket és hasonlóságokat három fő dimenzió (időzítés, zöngeminőség, beszédhez társuló nonverbális eszközök) mentén, továbbá hogy jobban megértsük ezen tulajdonságok figyelemfelhívó, érzelemkifejező funkcióját és a nyelvfejlődésben betöltött szerepét.

Krepsz Valéria, a Fonetikai Osztály tudományos munkatársa elnyerte az Alexander von Humboldt Alapítvány (AvH) posztdoktori ösztöndíját 18 hónap időtartamra. A pályázat címe "Relationship between speech planning and speech respiration in Hungarian". Németországi vendéglátója Christine Mooshammer, a berlini Humboldt Egyetem Német Nyelvi és Nyelvészeti Intézetének professzora lesz.

Az NKFI K 13503 projekt egyik fő célja, hogy a gépi tanulás nagy adatmennyiségen történő megvalósítására újabb modelleket fejlesszen automatikus szegmentálásra és lejegyzésre. A projekt nyelvészeti kutatási kérdései a tagmondatok egymáshoz kapcsolásának diskurzusbeli tulajdonságaira vonatkoznak. A fonetikai alterület a magyar prozódiai szerkezet empirikus modellezését tűzte ki célul. Az eredmények, valamint az automatikus prozódiai lejegyzések ingyenesen hozzáférhetővé válnak kutatók számára.

pályázó vezető kutató neve	pályázat címe	a pályázat kiírója és a projekt azonosítója	a projekt futamideje (-tól/-ig)	teljes támogatási összeg	együttműködő partnerek (ha vannak)	a projekt fő célja egy mondatban megfogalmazva
Kohári Anna	A dajkanyelv longitudinális vizsgálata multimodális módszerekkel	NKFI PD 134775	2020. 12. 01. – 2023. 11. 30.	22 571 000 Ft		A kutatás célja, hogy feltárja a dajkanyelv és a felnőttekhez szóló beszéd közötti fonetikai különbségeket a nyelvfejlődésben betöltött szerepük jobb megértése érdekében.
Krepsz Valéria	Relationship between speech planning and speech respiration in Hungarian	Alexander von Humboldt Alapítvány (AvH) posztdoktori ösztöndíj	2021. aug. 1 – 2023. jan. 31.	48060 euró	-	A beszédtervezés és a légzési tervezés összehangolásának vizsgálata a Berlinben található légzési mérőeszközök alkalmazásával.
Mády Katalin	Prozódiai szerkezet és mondat típusok vizsgálata nagy beszédadat bázisokon mély tanulási támogatással	NKFIH K 135038	2020. november 1. – 2024. október 31.	39 139 000 Ft		A Beszélt nyelvi adatbázis teljes anyagának közreadása, valamint prozódiai tipológiai és a mondat típusokhoz kötődő szemantikai-pragmatikai kutatások végzése.

6. fejezet: A 2020-ban megjelent legjelentősebb tudományos publikációk

Folyóiratcikkek, monográfiák, tanulmányok

Bóna, J., & Kohári, A. (2021). Rate vs. rhythm characteristics of cluttering with data from a “syllable-timed” language. JOURNAL OF FLUENCY DISORDERS, 67. 105801.

<http://doi.org/10.1016/j.jfludis.2020.105801> **Online megjelenés: 2020. November 3.** 0094-730X.

Grácz, Tekla Etelka – Csapó, Tamás Gábor – Bartók, Márton – Deme, Andrea – Markó, Alexandra: The realization of voicing opposition in alveolar fricatives in Hungarian: Preliminary study on articulation and acoustics. *Beszédtudomány - Speech Science* 1, pp. 21–55 (2020).

Grácz, Tekla Etelka – Csapó, Tamás Gábor – Deme, Andrea – Juhász, Kornélia – Markó, Alexandra: A réshangok zöngességével összefüggő nyelvpozíciós jellemzők a megelőző magánhangzóban. *NYELVTUDOMÁNYI KÖZLEMÉNYEK* 116, pp. 155–190 (2020).

Grácz, Tekla Etelka – Markó, Alexandra: Glottal marking in sentence reading: Comparison of adolescents' and adults' speech production. *STUDIA LINGUISTICA HUNGARICA* 32: 1, pp. 28–40. Paper: 10.5281/zenodo.3907323 (2020).

Gyarmathy Dorottya 2020. A néma szünetek sajátosságai az életkor és a beszéd típus függvényében. *Beszédtudomány – Speech Science* 2020 (1).

Gyarmathy Dorottya – Krepsz Valéria – Dér Csilla Ilona – Hámori Ágnes – Horváth Viktória 2020. Háttéracsatorna-jelzések: határterület és új szempontok a diskurzusok elemzésében. In Fóris Ágota, Bölsceki Andrea (főszerk.), Dér Csilla Ilona, Csontos Nóra (szerk.) 2020. *Nyelv, kultúra, identitás. Alkalmazott nyelvészeti kutatások a 21. századi információs térben. II. Pragmatika, diskurzuselemzés, interkulturális kommunikáció. (A MANYE Kongresszusok Előadásai 12/2.)* Budapest: Akadémiai Kiadó. ISBN 978 963 454 5361, DOI 9789634545361

Horváth Viktória 2020. Az egyszerre beszélések jellemzői háromfős társalgásokban. *Beszédtudomány – Speech Science* 2020 (1). 186–212.

Háden, Gábor P., Mády, Katalin, Török, Miklós & Winkler, István (2020): Newborn infants differently process adult directed and infant directed speech. *International Journal of Psychophysiology* 147, 107–112.

Karpiński, Maciej, Andreeva, Bistra, Asu, Eva Liina, Daugavet, Anna, Beňuš, Štefan & Mády, Katalin (2020): Central and Eastern Europe. In: Gussenhoven, Carlos & Chen, Aoju (eds.), *The Oxford handbook of language prosody*. DOI: 10.1093/oxfordhb/9780198832232.013.14.

Krepsz, Valéria – Gyarmathy, Dorottya – Dér, Csilla Ilona – Hámori, Ágnes – Horváth, Viktória 2020. The effect of the partner's age on backchanneling behaviour. In: Taschenberger, Linda (szerk.). *SPPL2020: 2nd Workshop on Speech Perception and Production across the Lifespan: Book of Abstracts*. University College London (UCL), (2020) pp. 40–42.

Markó, Alexandra – Csapó, Tamás Gábor – Bartók, Márton – Grácz, Tekla Etelka – Deme, Andrea: Articulatory studies in Hungary – past, present and future. *STUDIA LINGUISTICA HUNGARICA* 32, pp. 41–53 (2020).

White, Laurence, Benavides-Varela, Silvia & Mády, Katalin (2020): Are initial-consonant lengthening and final-vowel lengthening both universal word segmentation cues? *Journal of Phonetics* 81, 100982.

Száraz, Bettina – Grácz, Tekla Etelka: *Explozívák realizációja fiatal és öregedő felnőttekbeszédében*. *Beszédtudomány - Speech Science* 1, pp. 72–97 (2020).

Intézeti kiadványok

Gocsál, Ákos (szerk.) – Gósy, Mária (szerk.) – Grácz, Tekla Etelka (szerk.) – Gyarmathy, Dorottya (szerk.) – Horváth, Viktória (szerk.) – Huszár, Anna (szerk.) – Kohári, Anna (szerk.) – Krepsz, Valéria (szerk.) – Mády, Katalin (szerk.): *Speech Research Conference*. Hungarian Research Institute for Linguistics. Budapest, 14–15th December 2020 = *Beszédkutatás konferencia*. Nyelvtudományi Intézet.

7. fejezet: Tudományos rendezvények és előadások

Rendezett konferenciák

szervező a NYTI részéről	a rendezvény elnevezése	a rendezvény weblapcíme	helye (város) és ideje (pontos „től-ig” dátumokkal!)	(társszervező, ha volt)
Fonetikai Osztály	Beszédkutatás – Speech Research	https://fonetika.nytud.hu/konferenciaink/beszedkutatas-konferencia/?lang=en	Budapest (online), 2020. december 14–15.	
Várad Tamás, Grácz Tekla Etelka, Ludányi Zsófia	Alkalmazott Nyelvészeti Doktoranduszkonferencia	http://www.nytud.hu/alknyelvdok20/	Budapest, 2020. február 7.	MTA Alkalmazott Nyelvészeti Munkabizottság

7.2. Az intézet munkatársainak részvétele tudományos rendezvényeken

Nemzetközi konferencia/szimpózium/workshop

12th International Seminar on Speech Production, 2020. de.c 14–18., Providence (online), Haskins Laboratories, <https://issp2020.yale.edu/>

Grácz, Tekla Etelka – Csapó, Tamás Gábor – Deme, Andrea – Juhász, Kornélia – Markó, Alexandra: *Tongue root position in VC sequences with regard to the phonetic realisation of obstruent voicing: A preliminary study on Hungarian*.

Percival, Maida – Tamás Gábor, Csapó – Márton, Bartók – Andrea, Deme – Tekla Etelka, Grácz – Alexandra, Markó: *Tongue root and voicing in Hungarian singleton and geminate obstruents*.

Markó, Alexandra, – Márton, Bartók – Tamás Gábor, Csapó – Tekla Etelka, Grácz – Andrea, Deme: *Subsegmental differences between accented and unaccented vowels in Hungarian?*

Deme, Andrea – Márton, Bartók – Tamás Gábor, Csapó – Tekla Etelka, Grácsi – Alexandra, Markó: Acoustic and articulatory vowel variation as quality shift and increased variance in anticipatory and carryover vowel-to-vowel coarticulation.

Csapó, Tamás Gábor – Kele, Xu – Andrea, Deme – Tekla Etelka, Grácsi – Alexandra, Markó: Transducer Misalignment in Ultrasound Tongue Imaging.

Kohári, A., Reichel, U. D., Markó, A., & Mády, K. (2020) / Breathiness in speech directed to 4-month-old infants.

Gósy, Mária: Temporal patterns of Hungarian words across childhood.

SPPL2020: 2nd Workshop on Speech Perception and Production across the Lifespan, 2020. márc. 30–31., London (online), University College London, <https://www.sppl2020.org/>

Grácsi, Tekla Etelka – Krepsz, Valéria – Huszár, Anna – Markó, Alexandra: Change of speaking fundamental frequency under a decade in young male speakers

Grácsi, Tekla Etelka – Markó, Alexandra – Csapó, Tamás Gábor – Deme, Andrea – Bartók, Márton: Articulatory and acoustic changes in pre-adolescent and adolescent childrens' production of /s/ and /ʃ/: A case study in Hungarian.

Krepsz, Valéria – Gyarmathy, Dorottya – Dér, Csilla Ilona – Hámori, Ágnes – Horváth, Viktória / The effect of the partner's age on backchanneling behaviour.

Laboratory Phonology 17, 2020. júl. 6–8., Vancouver (online), University of British Columbia and Simon Fraser University, <https://labphon.org/labphon17>

Maida, Percival – Tamás, Gábor Csapó – Alexandra, Markó – Andrea, Deme – Tekla, Etelka Grácsi – Márton, Bartók: Gemination as fortition? Articulatory data from Hungarian

UltraFest IX: Ultrasound Imaging for Speech and Language, 2020. október 21–24., Bloomington (online), Indiana University, <https://ultrafest2020.indiana.edu/>

Maida, Percival – Tamás, Gábor Csapó – Márton, Bartók – Andrea, Deme – Tekla Etelka, Grácsi – Alexandra, Markó: Ultrasound imaging of Hungarian geminates

European Conference on Conversation Analysis / 2020. június 29–július 2., Hollandia, Nijmegen (online), <https://www.conversationanalysis.org/evaluating-a-conference-of-firsts-ecca-2020>

Krepsz, Valéria – Hámori, Ágnes – Gyarmathy, Dorottya – Dér, Csilla Ilona – Horváth, Viktória: Phonetic and pragmatic aspects of dynamic management of turn-takings in 3-participant conversations.

ISME 2020 – International Society of Music Education – Research Commission Pre-Conference Seminar. 2020. július 27-31. Online. University of Jyväskylä, https://www.isme-commissions.org/uploads/1/1/4/9/114996981/rc_seminar_program__1_.pdf

Gocsál Ákos: An acoustic and perceptual analysis of singers' and non-singers' voices.

Horizonty Umenia 7. Akadémia umení v Banskej Bystrici. Online. 2020. október 1-15. <https://fmu.aku.sk/sk/umenie-a-veda/festivaly-sutaze-a-konferencie/horizonty-umenia-5>

Gocsál Ákos: Musicians' and non-musicians' speaking fundamental frequency ranges in an oral reading task.

Hazai konferencia/szimpózium/workshop

Beszédkutatás – Speech Research, 2020. dec. 14–15., Budapest (online), Nyelvtudományi Intézet, <https://fonetika.nytud.hu/konferenciaink/beszedkutatás-konferencia/?lang=en>

Grácz, Tekla Etelka – Csapó, Tamás Gábor – Deme, Andrea – Juhász, Kornélia – Markó, Alexandra: Glottal period differences in the vowel of VC sequences with regard to obstruent voicing: Preliminary study on Hungarian.

Grácz, Tekla Etelka – Miranda, Luma – Csapó, Tamás Gábor – Juhász, Kornélia – Markó, Alexandra: Production of Brazilian Portuguese lateral sounds by Hungarian learners of L2 Portuguese: Preliminary study on Hungarian.

Deme, Andrea – Bartók, Márton – Csapó, Tamás Gábor – Grácz, Tekla Etelka – Markó, Alexandra: Magánhangzók akusztikai és artikulációs változatossága az előre felé ható és a hátrafelé ható magánhangzók közti koartikulációban – a minőségbeli változás és a variáció mértéke.

Markó, Alexandra – Bartók, Márton – Csapó, Tamás Gábor – Grácz, Tekla Etelka – Deme, Andrea: Magánhangzók eltérése a hangsúly függvényében – artikulációs és akusztikai adatok.

Horváth Viktória – Huszár Anna – Krepesz Valéria – Gyarmathy Dorottya: A beszélőváltások dinamikus jellemzői I.

Gyarmathy Dorottya: A néma szünetek és a hallható levegővétel összefüggései L1 és L2 spontán beszédben.

Mády, Katalin, Reichel, Uwe D., Kohári, Anna, Deme, Andrea, Szalontai, Ádám (2020): Primary functions in infant-directed speech and their longitudinal development.

Szeteli Anna – Gocsál Ákos – Sente Gábor – Alberti Gábor: A hát diskurzusjelölő prozódiai megvalósulásának vizsgálata felolvasásokban.

Nyelvfejlődés csecsemőkortól kamaszkorig, 2020. február, Budapest, ELTE, https://btk.elte.hu/dstore/document/1607/program_v3.pdf

Kohári Anna, Deme Andrea, Uwe D. Reichel, Szalontai Ádám, Mády Katalin: A beszédritmus időbeli dimenziójának jellegzetességei a dajkanyelvben.

A beszédfolyamatosság zavarai, 2020. november 19., Budapest (online), ELTE, https://btk.elte.hu/dstore/document/2701/folyamatossagzavar2020_programv1.pdf

Kohári Anna & Bóna Judit: Tempóingadozások a hadarók természetes és lassított beszédében.

Össznyelvész Konferencia, 2020. január 24-25. ELTE Budapest, ELTE. <https://ossznyelvesz.elte.hu/content/ossznyelvesz-konferencia-2019.t.16092?m=5501>

Gocsál Ákos: Attribúciók, attitűdök, döntések a beszélő hangja alapján.

Kutatás közben... A Művészek a Művészetért Szakkollégium online műhelykonferenciája. Pécs, 2020. június 18. PTE Művészeti Kar, Művészek a Művészetért Szakkollégium, <https://www.facebook.com/events/193194745390390/>

Gocsál Ákos: Magyar nyelvészek közlései a beszéd egyéni jellemzőiről a XIX. – XX. század fordulójának fonetikai szakirodalmában.

A Pro Scientia Aranyérmesek XV. Konferenciája. Győr, 2020. október 8-10. online. Szent István Egyetem, a Pro Scientia Aranyérmesek Társasága Egyesület. https://hegyhati.github.io/psak_2020/sections.html#Szekci%C3%B3k

Gocsál Ákos: Egyéni jellemzők a beszéd hangzásában: kutatás és alkalmazások.

Tudomány Ünnepe, 2020. nov. 10. ELTE, on-line, <https://www.elte.hu/content/elte-s-programok-a-magyar-tudomany-unnepen-2020-ban.cl2.323>
Gósy Mária: Ikergyermek beszédmegértése: a környezet szerepe.

Egyéb hazai előadás

Intézeti előadás, 2020. november 12. Nyelvtudományi Intézet, Budapest (online) / <http://www.nytud.hu/>
Horváth Viktória – Krepesz Valéria – Gyarmathy Dorottya – Hámori Ágnes – Dér Csilla Ilona – Huszár Anna: A társalgás- és fordulószerveződés kvantitatív és kvalitatív vizsgálata: lehetőségek és kihívások.

8. fejezet: Tervek, célkitűzések a 2021. évre

Amennyiben a járvány miatt lehetséges, a Longitudinális adatbázis munkálatainak folytatása.

Az alaphangfrekvencia és a magánhangzók jellemzőiben való beszélők közötti és beszélőn belüli variabilitás összevetése ugyanazon beszélőkben 10 év alatti változással fiatal (20–50 év közötti) felnőtt beszélők ejtésében. Az alaphangfrekvencia menetének eltérései megnyilatkozásokban annak függvényében, hogy megjelenik-e szünet, és ha igen, az milyen jellegű. A nyelvgyök mozgása a zöngességi oppozíció függvényében a mássalhangzó képzési helye és módja mentén.

A beszélőváltások és az azokat szervező beszédjellemzők vizsgálata dinamikus keretben, 100 társalgásra kiterjesztve. A beszélőváltások megvalósulását új szempont szerint is elemezzük: hogyan mennek végbe a váltások a résztvevők számának függvényében (két- és háromfős társalgásokat összehasonlítva). Előzmény nélküli a magyar beszédkutatásban az offline háromfős BEA-társalgások összevetése online háromfős beszélgetésekkel, ehhez felvételeket rögzítünk: hogyan változik a társalgások szerveződése attól függően, hogy a beszélgetés online térben zajlik vagy jelenléttel? Vizsgáljuk a nevetések típusait akusztikai szempontból és saját kidolgozású online percepciós teszttel. Vizsgáljuk továbbá a néma szünetek és a hallható levegővétel összefüggéseit és azok esetleges társalgásszervező funkcióit. Tervezzük az elhalasztott *Empirikus társalgáskutatás Magyarországon* c. szimpózium offline megrendezését.

A dajkanyelv több tulajdonságának, köztük a tagolásnak, a frázis végi nyúlásnak és a zöngeminőségnek a keresztmetszeti vizsgálata.

A Beszélt nyelvi adatbázis egy részének közreadása véglegesített lejegyzési szempontok alapján. Egyszerűsített prozódiai lejegyzési rendszer kialakítása a magyar prozódiai tipológia figyelembevételével.

A beszédre jellemző egyéni különbségek vizsgálata az életkor és a zenei képzettség függvényében.

A szóidőtartamokkal kapcsolatos kutatások folytatása (gyermekek és idősök); a beszédpercepció kísérletes vizsgálata, megakadásjelenségek elemzése. 5–9 éves gyermekek beszédének vizsgálata az időzítési jellemzők vizsgálata dinamikus keretben. A légzés és a határjelző funkcióban álló prozódiai eszközök mintázatainak összevetése az ezt lehetővé tevő objektív eszközök (respiratory measurement) segítségével.

Melléklet: Az osztály 2020-ban megjelent összes publikációja

Bellinghausen, Charlotte, Gósy, Mária, Rauh, Reinhold, Schröder, Bernhard, Fangmeier, Thomas, Tebartz van Elst, Ludger, Riedel, Andreas 2020. Disfluency patterns in speech of children with and without autism spectrum disorder. In Taschenberger, Linda (ed.): Book of Abstracts of 2nd Workshop on Speech Perception and Production across the Lifespan (SPPL2020). Economic and Social Research Council (ESRC) and Division of Psychology and Language Sciences, UCL, London. pp. 22–25. DOI: 10.5281/zenodo.3732383

Bóna, J., & Kohári, A. (2021). Rate vs. rhythm characteristics of cluttering with data from a “syllable-timed” language. JOURNAL OF FLUENCY DISORDERS, 67. 105801. <http://doi.org/10.1016/j.jfludis.2020.105801> Available online 3 November 2020. 0094-730X.

Csapó, Tamás Gábor – Kele, Xu – Andrea, Deme – Tekla Etelka, Grácsi – Alexandra, Markó: Transducer Misalignment in Ultrasound Tongue Imaging. In: 12th International Seminar on Speech Production (2020).

Deme, Andrea – Bartók, Márton – Grácsi, Tekla Etelka – Csapó, Tamás Gábor – Markó, Alexandra: Intervocalic voicing of Hungarian /h/. In: Hegedűs, Veronika; Vogel, Irene (szerk.): Approaches to Hungarian 16: Papers from the 2017 Budapest Conference. Amsterdam, Hollandia: John Benjamins (2020) pp. 48–71.

Deme, Andrea – Márton, Bartók – Tamás Gábor, Csapó – Tekla Etelka, Grácsi – Alexandra, Markó: Acoustic and articulatory vowel variation as quality shift and increased variance in anticipatory and carryover vowel-to-vowel coarticulation. In: 12th International Seminar on Speech Production (2020).

Deme, Andrea – Bartók, Márton – Csapó, Tamás Gábor – Grácsi, Tekla Etelka – Markó, Alexandra: Magánhangzók akusztikai és artikulációs változatossága az előrefelé ható és a hátrafelé ható magánhangzók közti koartikulációban – a minőségbeli változás és a variáció mértéke. In: Gocsál, Ákos; Gósy, Mária; Grácsi, Tekla Etelka; Gyarmathy, Dorottya; Horváth, Viktória; Huszár, Anna; Kohári, Anna; Krepesz, Valéria; Mády, Katalin (szerk.): Speech Research Conference. Hungarian Research Institute for Linguistics. Budapest, 14-15th December 2020 = Beszédkutatás konferencia. Nyelvtudományi Intézet. Budapest, 2020. december 14-15. Budapest, Magyarország: Nyelvtudományi Intézet (2020) pp. 30–32.

Fóris, Ágota (szerk.) – Bölcskei, Andrea (szerk.) – Bóna, Judit (szerk.) – Grácsi, Tekla Etelka (szerk.) – Markó, Alexandra (szerk.): Nyelv, kultúra, identitás. Alkalmazott nyelvészeti kutatások a 21. századi információs térben: III. Fonetika Budapest, Magyarország: Akadémiai Kiadó (2020). ISBN: 9789634545378.

Gárdai, K., Kohári, A., & Molnár, C. (2020). GyurMa 100. (K. Gárdai, A. Kohári, & C. Molnár, Eds.). Budapest: Nyelvtudományi Intézet.

Gocsál, Ákos (szerk.) – Gósy, Mária (szerk.) – Gráczi, Tekla Etelka (szerk.) – Gyarmathy, Dorottya (szerk.) – Horváth, Viktória (szerk.) – Huszár, Anna (szerk.) – Kohári, Anna (szerk.) – Krepsz, Valéria (szerk.) – Mády, Katalin (szerk.): Speech Research Conference. Hungarian Research Institute for Linguistics. Budapest, 14-15th December 2020 = Beszédkutatás konferencia. Nyelvtudományi Intézet. Budapest, 2020. december 14-15. Budapest, Magyarország: Nyelvtudományi Intézet (2020).

Gocsál, Ákos: Musicians' and non-musicians' speaking fundamental frequency ranges in an oral reading task. In: Strenáčiková, Mária (ed.) *Horizonty umenia 7. Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej webovej konferencie* 01.10.2020 – 15.10.2020, Akadémia umení v Banskej Bystrici, Fakulta múzických umení. 2020, 71–79.

Gósy, Mária 2020. Durations of words with various numbers of syllables across childhood. In Taschenberger, Linda (ed.): Book of Abstracts of 2nd Workshop on Speech Perception and Production across the Lifespan (SPPL2020). Economic and Social Research Council (ESRC) and Division of Psychology and Language Sciences, UCL, London. pp. 3–5. DOI: 10.5281/zenodo.3732383.

Gósy Mária 2020. Szótagszám és szóhosszúság gyermekek mondatismétlésében. In: Fóris Ágota, Bölskei Andrea (főszerk.), Bóna Judit, Gráczi Tekla Etelka, Markó Alexandra (szerk.): *Nyelv, kultúra, identitás. Alkalmazott nyelvészeti kutatások a 21. századi információs térben. III. Fonetika. (A MANYE Kongresszusok Előadásai 12/3.)* Budapest: Akadémiai Kiadó.

Gósy Mária 2020. Szóidőtartamok ismétlésben és spontán beszédben gyermekeknél. *Magyar Nyelvőr* 144/4, 426–440.

Gósy, Mária 2020. Temporal and disfluency patterns of narratives in old age. In Uberman, Agnieszka –Trinder, Magdalena (eds.): *Text Sentence Word: Studies in English Linguistics IV.* Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów, 51–61. ISBN 978-83-7996-839-8.

Gósy Mária 2020. A kitöltött szünetek és a töltelékszók használatának összefüggései kétnyelvűeknél. In *Kétnyelvűség: magyar és nem magyar kontextus. Tanulmányok Navracsecs Judit köszöntésére. Bilingualism: Hungarian and non-Hungarian context. Studies in honor of Judit Navracsecs.* Szerk.: Bátyi Szilvia, Lengyel Zsolt. Pannon Egyetem, Veszprém, 91–102.

Gósy, Mária 2020. Noun durations with and without suffixes across ages. *Studia Linguistica Hungarica* 32, 17–27.

Gósy Mária 2020. Tanítás, hogy átadjuk – kutatás, hogy megszerezzük az ismereteket. Alkalmazott Nyelvészeti Doktori Program az ELTE-n. *Anyanyelv-pedagógia* XIII/3. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/index.php>

Gráczi, Tekla Etelka – Csapó, Tamás Gábor – Deme, Andrea – Bartók, Márton – Markó, Alexandra: Az /s/ és /f/ hangok akusztikai és artikulációs elkülönítése gyermekeknél: két longitudinális esettanulmány. In: Bóna, Judit; Krepsz, Valéria (szerk.): *Nyelvfejlődés csecsemőkortól kamaszkorig.* Budapest, Magyarország: ELTE Eötvös Kiadó (2020) pp. 45–66.

Gráczi, Tekla Etelka – Gósy, Mária – Krepsz, Valéria – Markó, Alexandra – Huszár, Anna – Damásdi, Nóra – Gocsál, Ákos: Az alapfrekvencia jellemzői az életkor és nem függvényében. In: Fóris, Ágota; Bölcskei, Andrea; Bóna, Judit; Gráczi, Tekla Etelka; Markó, Alexandra (szerk.): Nyelv, kultúra, identitás. Alkalmazott nyelvészeti kutatások a 21. századi információs térben: III. Fonetika. Budapest, Magyarország: Akadémiai Kiadó, (2020).

Gráczi, Tekla Etelka – Huszár, Anna – Krepsz, Valéria – Száraz, Bettina – Damásdi, Nóra – Markó, Alexandra: Longitudinális korpusz magyar felnőtt adatközlőkről. In: Berend, Gábor – Gosztolya, Gábor; Vincze, Veronika (szerk.): XVI. Magyar Számítógépes Nyelvészeti Konferencia. Szeged, Magyarország: Szegedi Tudományegyetem, Informatikai Intézet (2020) , pp. 103–114.

Gráczi, Tekla Etelka – Krepsz, Valéria: Évek múltán a zöngé. Egyes zöngéjellelmzők változása 11 év alatt 6 férfi beszélő beszédében. In: Fóris, Ágota; Bölcskei, Andrea; Bóna, Judit; Gráczi, Tekla Etelka; Markó, Alexandra (szerk.): Nyelv, kultúra, identitás. Alkalmazott nyelvészeti kutatások a 21. századi információs térben: III. Fonetika. Budapest, Magyarország: Akadémiai Kiadó, (2020), pp. https://mersz.hu/hivatkozas/m675nyki3f_30-https://mersz.hu/hivatkozas/m675nyki3f_36.

Gráczi, Tekla Etelka – Csapó, Tamás Gábor – Bartók, Márton – Deme, Andrea – Markó, Alexandra: The realization of voicing opposition in alveolar fricatives in Hungarian: Preliminary study on articulation and acoustics. *Beszédtudomány - Speech Science* 1, pp. 21–55 (2020).

Gráczi, Tekla Etelka – Csapó, Tamás Gábor – Deme, Andrea – Juhász, Kornélia – Markó, Alexandra: A réshangok zöngésségével összefüggő nyelvpozíciós jellemzők a megelőző magánhangzóban. *NYELVTUDOMÁNYI KÖZLEMÉNYEK* 116, pp. 155–190 (2020).

Gráczi, Tekla Etelka – Markó, Alexandra: Glottal marking in sentence reading: Comparison of adolescents' and adults' speech production. *STUDIA LINGUISTICA HUNGARICA* 32: 1, pp. 28–40 (2020).

Gráczi, Tekla Etelka: A felnőttek beszédjellelmzőinek változása az életkor függvényében. *ÉDES ANYANYELVÜNK* 42: 2, p. 16 (2020).

Gráczi, Tekla Etelka – Csapó, Tamás Gábor – Deme, Andrea – Juhász, Kornélia – Markó, Alexandra: Tongue root position in VC sequences with regard to the phonetic realisation of obstruent voicing: A preliminary study on Hungarian. In: 12th International Seminar on Speech Production (2020), 2 p.

Gráczi, Tekla Etelka – Krepsz, Valéria – Huszár, Anna – Markó, Alexandra: Change of speaking fundamental frequency under a decade in young male speakers. In: Taschenberger, Linda (szerk.): SPPL2020: 2nd Workshop on Speech Perception and Production across the Lifespan: Book of Abstracts. University College London (UCL) (2020) pp. 37–39.

Gráczi, Tekla Etelka – Markó, Alexandra – Csapó, Tamás Gábor – Deme, Andrea – Bartók, Márton: Articulatory and acoustic changes in pre-adolescent and adolescent childrens' production of /s/ and /ʃ/: A case study in Hungarian. In: Taschenberger, Linda (szerk.): SPPL2020: 2nd Workshop on Speech Perception and Production across the Lifespan: Book of Abstracts. University College London (UCL) (2020), pp. 95–97.

Grácz, Tekla Etelka – Csapó, Tamás Gábor – Deme, Andrea – Juhász, Kornélia – Markó, Alexandra: Glottal period differences in the vowel of VC sequences with regard to obstruent voicing: Preliminary study on Hungarian. In: Gocsál, Ákos; Gósy, Mária; Grácz, Tekla Etelka; Gyarmath, Dorottya; Horváth, Viktória; Huszár, Anna; Kohári, Anna; Krepsz, Valéria; Mády, Katalin (szerk.): Speech Research Conference. Hungarian Research Institute for Linguistics. Budapest, 14-15th December 2020 = Beszédkutatás konferencia. Nyelvtudományi Intézet. Budapest, 2020. december 14-15. Budapest, Magyarország: Nyelvtudományi Intézet (2020), pp. 35–37.

Grácz, Tekla Etelka – Miranda, Luma – Csapó, Tamás Gábor – Juhász, Kornélia – Markó, Alexandra: Production of Brazilian Portuguese lateral sounds by Hungarian learners of L2 Portuguese: Preliminary study on Hungarian. In: Gocsál, Ákos; Gósy, Mária; Grácz, Tekla Etelka; Gyarmath, Dorottya; Horváth, Viktória; Huszár, Anna; Kohári, Anna; Krepsz, Valéria; Mády, Katalin (szerk.): Speech Research Conference. Hungarian Research Institute for Linguistics. Budapest, 14-15th December 2020 = Beszédkutatás konferencia. Nyelvtudományi Intézet. Budapest, 2020. december 14-15. Budapest, Magyarország: Nyelvtudományi Intézet (2020), pp. 39–41.

Gyarmath Dorottya – Krepsz Valéria – Dér Csilla Ilona – Hámori Ágnes – Horváth Viktória 2020. Háttértsatorna-jelzések: határterület és új szempontok a diskurzusok elemzésében. In Fóris Ágota, Bölcskei Andrea (főszerk.), Dér Csilla Ilona, Csontos Nóra (szerk.) 2020. Nyelv, kultúra, identitás. Alkalmazott nyelvészeti kutatások a 21. századi információs térben. II. Pragmatika, diskurzuselemzés, interkulturális kommunikáció. (A MANYE Kongresszusok Előadásai 12/2.) Budapest: Akadémiai Kiadó. ISBN 978 963 454 5361, DOI 9789634545361.

Gyarmath Dorottya 2020. A néma szünetek sajátosságai az életkor és a beszéd típus függvényében. *Beszédtudomány – Speech Science* 2020 (1). 152–187.

Gyarmath Dorottya 2020. A néma szünetek és a hallható levegővétel összefüggései L1 és L2 spontán beszédben. In: Gocsál Ákos; Gósy Mária; Grácz Tekla Etelka; Gyarmath Dorottya; Horváth Viktória; Huszár Anna; Kohári Anna; Krepsz Valéria; Mády Katalin (szerk.) *Beszédkutatás konferencia*. Nyelvtudományi Intézet, Budapest. 43–46.

Háden, Gábor P., Mády, Katalin, Török, Miklós & Winkler, István (2020): Newborn infants differently process adult directed and infant directed speech. *International Journal of Psychophysiology* 147, 107–112.

Horváth Viktória – Gyarmath Dorottya – Krepsz Valéria – Hámori Ágnes 2020. A társalgások szünetezése – különböző funkciók és realizációk, In: Magyar Sára Bartha Krisztina (szerk.) *Nyelvi közösségek – közösségi perspektívák*, Partium Kiadó, Nagyvárad, 99–114.

Horváth Viktória 2020. Az egyszerre beszélések jellemzői háromfős társalgásokban. *Beszédtudomány – Speech Science* 2020 (1). 187–213.

Horváth Viktória – Huszár Anna – Krepsz Valéria – Gyarmath Dorottya 2020. A beszélőváltások dinamikus jellemzői I.: Fonetikai aspektus. Beszédkutatás konferencia, Nyelvtudományi Intézet, In: Gocsál Ákos; Gósy Mária; Grácz Tekla Etelka; Gyarmath Dorottya; Horváth Viktória; Huszár Anna; Kohári Anna; Krepsz Valéria; Mády Katalin.

Huszár Anna 2020. A karakterábrázolás szupraszegmentális és szegmentális jellemzőinek variabilitása. In Fóris Ágota, Bölcskei Andrea (főszerk.), Bóna Judit, Grácz Tekla Etelka, Markó Alexandra (szerk.) 2020. *Nyelv, kultúra, identitás. Alkalmazott nyelvészeti kutatások a 21. századi információs térben. III. Fonetika. (A MANYE Kongresszusok Előadásai 12/3.)* Budapest: Akadémiai Kiadó.

Huszár Anna 2020. Szóidőtartamok variabilitása a szó pozíciója, funkciója és a beszéd típus függvényében. In: Magyar Sára – Bartha Krisztina (szerk.): *Nyelvi közösségek – közösségi perspektívák.* Nagyvárad: Partium Kiadó. 127–134.

Huszár Anna 2020. Az anyanyelv-elsajátítás jellemzői születéstől a felnőttkor kezdetéig (Bóna Judit – Krepsz Valéria (szerk.) *Nyelvfejlődés csecsemőkortól kamaszkorig* kötetéről ismertető). In: *Anyanyelv-pedagógia.*

Karpiński, Maciej, Andreeva, Bistra, Asu, Eva Liina, Daugavet, Anna, Beňuš, Štefan & Mády, Katalin (2020): Central and Eastern Europe. In: Gussenhoven, Carlos & Chen, Aoju (eds.), *The Oxford handbook of language prosody.*

Kohári, A., Reichel, U. D., Markó, A., & Mády, K. (2020). Breathiness in speech directed to 4-month-old infants. In *Proc. 12th International Seminar on Speech Production.* 230.

Kohári, A., Deme, A., Reichel, U. D., Szalontai, Á., & Mády, K. (2020). A beszédritmus időbeli dimenziójának jellegzetességei a dajkanyelvben. In *Nyelvfejlődés csecsemőkortól kamaszkorig.* Budapest: ELTE Eötvös Kiadó (pp. 195–208).

Krepsz, Valéria – Gyarmathy, Dorottya – Dér, Csilla Ilona – Hámori, Ágnes – Horváth, Viktória 2020. The effect of the partner's age on backchanneling behaviour. In: Taschenberger, Linda (szerk.). *SPPL2020: 2nd Workshop on Speech Perception and Production across the Lifespan: Book of Abstracts.* University College London (UCL), (2020) pp. 40–42.

Krepsz Valéria 2020. Visszajelzések a spontán társalgásban. *Édes Anyanyelvünk* 42 (3), 16.

Libárdi Péter, Gósy Mária 2020. A frázispozíció pszichopragmatikai jelzései tizenévesek beszédében. In: Bóna, Judit; Krepsz, Valéria (szerk.) *Nyelvfejlődés csecsemőkortól kamaszkorig.* Budapest, Eötvös Kiadó, 107–.

Ludányi, Zsófia (szerk.) – Grácz, Tekla Etelka (szerk.): *Doktoranduszok tanulmányai az alkalmazott nyelvészet köréből 2020: XIV. Alkalmazott Nyelvészeti Doktoranduszkonferencia.* Budapest, Magyarország: Nyelvtudományi Intézet (2020). ISBN: 9789639074880.

Mády, K., Reichel, U. D., Kohári, A., Deme, A., & Szalontai, Á. (2020). Primary functions in infant-directed speech and their longitudinal development. In *Proc. Beszédkutatás – Speech Research Conference.* Hungarian Research Institute for Linguistics, Budapest, 14–15th December 2020, 61–63.

Markó, Alexandra – Bartók, Márton – Csapó, Tamás Gábor – Deme, Andrea – Grácz, Tekla Etelka: Mondatkezdő helyzetű topik és fókusz: a magánhangzó akusztikai és artikulációs elemzése. In: Fóris, Ágota; Bölcskei, Andrea; Bóna, Judit; Grácz, Tekla Etelka; Markó, Alexandra (szerk.): *Nyelv, kultúra, identitás. Alkalmazott nyelvészeti kutatások a 21. századi*

információs térben: III. Fonetika. Budapest, Magyarország: Akadémiai Kiadó (2020) pp. 11–17.

Markó, Alexandra – Bartók, Márton – Csapó, Tamás Gábor – Grácsi, Tekla Etelka – Deme, Andrea: Az előlségi harmónia a magyarban – artikulációs szempontok. In: Simon, Gábor; Tolcsvai, Nagy Gábor (szerk.): Nyelvtan, diskurzus, megismerés. Budapest, Magyarország: ELTE Eötvös Kiadó, (2020) pp. 379–394.

Markó, Alexandra – Csapó, Tamás Gábor – Bartók, Márton – Deme, Andrea – Grácsi, Tekla Etelka: Magyar gyermekek artikulációs vizsgálatának lehetőségei: miért és hogyan? In: Bóna, Judit; Krepesz, Valéria (szerk.) Nyelvfejlődés csecsemőkortól kamaszkorig. Budapest, Magyarország: ELTE Eötvös Kiadó (2020) pp. 23–44.

Markó, Alexandra – Csapó, Tamás Gábor – Deme, Andrea – Bartók, Márton – Grácsi, Tekla Etelka: A magánhangzók lingvális képzési jegyeinek tanítása az artikulációs tapasztalat, a kutatási eredmények és az elméleti kategóriák tükrében. In: Ludányi, Zsófia; Jánk, István; Domonkosi, Ágnes (szerk.): A nyelv perspektívája az oktatásban. Válogatás a PeLiKon2018 oktatásnyelvészeti konferencia előadásából. Eger, Magyarország: EKE Líceum Kiadó (2020) pp. 71–82.

Markó, Alexandra – Márton, Bartók – Tamás Gábor, Csapó – Tekla Etelka, Grácsi – Andrea, Deme: Subsegmental differences between accented and unaccented vowels in Hungarian? In: 12th International Seminar on Speech Production. (2020).

Markó, Alexandra – Csapó, Tamás Gábor – Bartók, Márton – Grácsi, Tekla Etelka – Deme, Andrea: Articulatory studies in Hungary – past, present and future. STUDIA LINGUISTICA HUNGARICA 32, pp. 41–53.

Markó, Alexandra – Csapó, Tamás Gábor – Deme, Andrea – Bartók, Márton – Grácsi, Tekla Etelka: A beszéd jellemzése az artikulációs vizsgálatok tapasztalatainak tükrében. LOGOPÉDIA IV.: 1, pp. 19–26.

Markó, Alexandra – Bartók, Márton – Csapó, Tamás Gábor – Grácsi, Tekla Etelka – Deme, Andrea: Magánhangzók eltérése a hangsúly függvényében – artikulációs és akusztikai adatok. In: Gocsál, Ákos; Gósy, Mária; Grácsi, Tekla Etelka; Gyarmathy, Dorottya; Horváth, Viktória; Huszár, Anna; Kohári, Anna; Krepesz, Valéria; Mády, Katalin (szerk.): Speech Research Conference. Hungarian Research Institute for Linguistics. Budapest, 14–15th December 2020 = Beszédkutatás konferencia. Nyelvtudományi Intézet. Budapest, 2020. december 14–15. Budapest, Magyarország: Nyelvtudományi Intézet (2020) pp. 64–66.

Percival, Maida – Tamás Gábor, Csapó – Márton, Bartók – Andrea, Deme – Tekla Etelka, Grácsi – Alexandra, Markó: Tongue root and voicing in Hungarian singleton and geminate obstruents. In: 12th International Seminar on Speech Production (2020), p. 1.

Percival, Maida – Tamás, Gábor Csapó – Alexandra, Markó – Andrea, Deme – Tekla, Etelka Grácsi – Márton, Bartók: Gemination as fortition? Articulatory data from Hungarian. In: LabPhon17: Biennial conference of the Association for Laboratory Phonology (2020), pp. 1–2.

Percival, Maida – Tamás, Gábor Csapó – Márton, Bartók – Andrea, Deme – Tekla Etelka, Grácsi – Alexandra, Markó: Ultrasound imaging of Hungarian geminates. In: UltraFest IX: Ultrasound Imaging for Speech and Language (2020).

Száraz, Bettina – Grácsi, Tekla Etelka: Explozívák realizációja fiatal és öregedő felnőttekbeszédében. Beszédtudomány - Speech Science 1, pp. 72–97 (2020).

Szeteli Anna – Gocsál Ákos – Sente Gábor – Alberti Gábor: A hát diskurzusjelölő prozódiai megvalósulásának vizsgálata felolvasásokban. A Beszédkutatás 2020 konferencia kiadványa. Budapest: Nyelvtudományi Intézet, 83–85.

White, Laurence, Benavides-Varela, Silvia & Mády, Katalin (2020): Are initial-consonant lengthening and final-vowel lengthening both universal word segmentation cues? Journal of Phonetics 81, 100982.

Budapest, 2021. február 23.

Mády Katalin
osztályvezető